

تغییر و تحولات روند استخدام در صنعت پست و کوریر

ویژه نامه تی هاب | شماره دوازدهم | پاییز ۱۴۰۲

آسیا (مانند ترکیه) نیز نرخ رشد اشتغال بالایی (بین ۷٫۰ تا ۱۰ درصد در سال) را تجربه کرده‌اند.

در کشورهای با درآمد بالا، روندها کمی متفاوت است، همزمان با افزایش اشتغال کارکنان در این بخش در تقریباً نیمی از کشورهای دارای داده‌های موجود، از جمله در قبرس، ایتالیا، پرتغال، بریتانیا و ایالات متحده، و در نیمی دیگر از جمله در اتریش، فرانسه، یونان، اسلواکی و سوئیس کاهش یافته است.

اشتغال در خدمات پست و پیک به عنوان سهمی از کل اشتغال، عموماً با سطح درآمد کشورهای افزایش می‌یابد. این امر به این دلیل است که این صنعت توسط زیرساخت‌های باکیفیت پشتیبانی می‌شود و تقاضا برای خدمات این بخش نیز در کشورهای با درآمد متوسط و با درآمد بالا بیشتر است. در میان کشورهایی که داده‌های مربوط به آن‌ها در دسترس است، بیشترین سهم اشتغال در خدمات پست و پیک در ایالات متحده است، جایی که این صنعت بیش از ۲٫۲ درصد از نیروی کار را در سال ۲۰۲۲ استخدام کرده است.

تفاوت‌های مهمی در مناطق مختلف، از نظر توزیع کارگران صنعت بین خدمات پست و کوریر وجود دارد. در سال گذشته که داده‌ها در دسترس است، سهم قابل‌توجهی از کارگران این صنعت (بیش از ۸۰ درصد در بیشتر کشورها) در اکثر کشورهای آمریکای لاتین و در برخی از کشورهای آسیای جنوب شرقی (مانند فیلیپین) در خدمات کوریر استخدام شده‌اند. در سایر کشورهای آسیای جنوب شرقی و در بیشتر کشورهای عربی، سهم کمتر اما همچنان بزرگی از کارگران این صنعت (۵۰ تا ۷۹ درصد) در خدمات کوریر استخدام می‌شوند. از سوی دیگر، برای همه کشورهای جنوب آسیا و در شمال، جنوب و غرب اروپا، خدمات پیک کمتر از ۵۰ درصد از اشتغال صنعت را به خود اختصاص داده است.

فناوری به شدت بر تقاضای خدمات پستی تأثیر گذاشته است. در عین حال، اشتغال در این صنعت همچنان در بیشتر کشورهای رو به افزایش است که این امر ناشی از رشد سریع فعالیت‌های شرکت‌های کوریری است. این تناقض ظاهری در واقع بیانگر این است که در حالی که پیشرفت تکنولوژی می‌تواند بسیاری از مشاغل را از بین ببرد، همچنین می‌تواند مشاغل جدیدی ایجاد کند یا نیاز به بعضی مشاغل را افزایش دهد. نگاه به آینده، ارتقاء مهارت و پشتیبانی برای کمک به خدمات پستی در تسریع و تنوع‌بخشی فرآیندهای دیجیتالی‌سازی، کلید ایجاد انعطاف‌پذیری و سازگاری کارگران و شرکت‌ها در این بخش خواهد بود.

صنعت پست و کوریر یکی از صنایعی است که تغییرات تکنولوژیکی همراه با تغییر الگوی مصرف منجر به تجدید ساختار آن و پیامدهای شگرفی در زمینه اشتغال در آن شده است. در این ویژه‌نامه، نشان می‌دهیم که چگونه وضعیت اشتغال در این صنعت به سرعت در حال تحول است.

استخدام در صنایع پست و کوریر در اکثر کشورهای رو به افزایش است

بین سال‌های ۲۰۰۳ و ۲۰۲۲، میزان اشتغال در صنعت پست و کوریر در بیش از ۷۰ درصد کشورهای با درآمد متوسط و متوسط رو به بالا که داده‌های مربوط به آنها در دسترس است، رشد کرده است. در برخی از این کشورها نرخ رشد اشتغال در صنعت بسیار بالا بوده است. به عنوان مثال، در فیلیپین، تایلند و سریلانکا رشد اشتغال سالانه کارکنان خدمات پست و کوریر در حدود یک دهه گذشته دو رقیمی بوده است. سایر کشورهای متوسط رو به بالا در آمریکای لاتین (مانند برزیل، اکوادور و مکزیک) و در غرب

تغییرات مربوط به خوداشتغالی، بسترهای تحویل و ظهور شرکت‌های کوچکتر در بازار بسته

نگاهی به نرخ رشد اشتغال بر اساس اندازه شرکت نیز بینش‌های جالبی را نشان می‌دهد. به عنوان مثال، کشورهای آمریکای لاتین که بیشترین سهم خوداشتغالی و شرکت‌های خرد را در این صنعت دارند و در دهه گذشته شاهد رشد بسیار سریع استخدام در بخش خدمات کوریری بوده‌اند، خوداشتغالی و اشتغال در شرکت‌های با اندازه کوچکتر از ۵ نفر نیز نرخ رشد بسیار بالایی داشتند. این روند ممکن است تا حدی منعکس‌کننده افزایش اشتغال از طریق پلتفرم‌های تحویل آنلاین باشد، زیرا بسیاری از کارگران تحویل‌دهنده در غیاب شفافیت در طبقه‌بندی کارگران پلتفرم ذیل دسته خوداشتغالی دسته‌بندی می‌شوند. سهم کارگران خوداشتغال و افراد شاغل در شرکت‌های خرد در برخی از کشورهای این منطقه در طول همه‌گیری کووید-۱۹ به طور تصاعدی افزایش یافت، زیرا تقاضا برای کارگران تحویل‌دهنده به دلیل بسته شدن مغازه‌ها و رستوران‌ها و وفور کارگران از کاربری‌کارشده به شدت افزایش یافت. کارگران بی‌کار شده استخدام در پلتفرم‌های تحویل آنلاین را به عنوان وسیله‌ای برای ایجاد درآمد در طول همه‌گیری می‌دیدند. به عنوان مثال، در کاستاریکا، سهم خوداشتغالی و شرکت‌های خرد در اشتغال از تقریباً ۲۸ درصد در سال ۲۰۱۹ به ۵۵ درصد در سال ۲۰۲۰ و ۶۰ درصد در سال ۲۰۲۲ رسید.

تغییر ترکیب اشتغال نیروی انسانی از خدمات پستی به کوریری

در طول دهه گذشته و حتی بیشتر، افزایش ارتباطات الکترونیکی منجر به سقوط آزاد در حجم ارسال نامه در سراسر جهان شده است، همزمان نیز رشد بلندمدت فروش تجارت الکترونیکی منجر به افزایش شدید حجم بسته‌ها شد. این امر با همه‌گیری COVID-۱۹ به شدت تسریع شد. مطابق با این روندها، داده‌های اشتغال در سطح صنعت، تغییر ترکیب اشتغال کارکنان این صنعت، از فعالیت‌های پست به سمت خدمات کوریری، تقریباً در همه کشورهای پست که داده‌های آن‌ها در دسترس است (برای حداقل فاصله زمانی ۵ ساله بین ۲۰۱۶ تا ۲۰۲۲) نشان می‌دهد. در بیشتر کشورها، رشد اشتغال در صنایع پست منفی و در خدمات کوریری مثبت و سرعت افزایش نیز غالباً بسیار بالا بود. بنابراین، در بسیاری از کشورهای فوق‌الذکر، نرخ رشد بالای اشتغال در صنایع پست و کوریری عمدتاً و اغلب به طور کامل ناشی از رشد سریع اشتغال در خدمات کوریر بود. این روند احتمالاً در آینده نیز ادامه خواهد داشت. نسبت حجم جهانی نامه‌ها به بسته‌ها از ۱۳:۱ در سال ۲۰۰۵ به ۴:۱ در سال ۲۰۱۵ کاهش یافته است و پیش‌بینی می‌شود تا سال ۲۰۲۵ به برابری ۱:۱ برسد. همچنین سهم پست نامه در درآمد صنعت نیز به شدت کاهش داشته است.

سایر گروه‌های شغلی، از جمله مدیران، متخصصان و تکنسین‌ها و متخصصان وابسته نیز به نیروی کار در این صنعت کمک می‌کنند، اگرچه سهم آنها بسیار کمتر است در میان متخصصان، بسته به کشور، مشاغل کلیدی شامل متخصصان تبلیغات و بازاریابی و تحلیلگران مدیریت و سازمان نیز می‌شود. ناظران دفتر مشاغل اصلی در گروه تکنسین‌ها و متخصصان حرفه‌ای هستند و در برخی موارد، نمایندگان فروش تجاری نیز مهم هستند. با توجه به این که خدمات پستی در دوراهی سقوط یا بقا قرار دارند و ضرورت تسریع دیجیتالی شدن و تنوع بخشیدن به خدمات آنها به منظور مرتبط و رقابتی ماندن، سهم مشاغل حرفه‌ای، تکنسین‌ها و متخصصین بازاریابی و دیجیتالی‌سازی که تا به امروز به نسبت بسیار کمی در میان نیروی کار این صنعت حضور داشته‌اند در حال رشد است.

نتیجه‌گیری

کارکنان صنعت پست و کوریرو نیروی کار مهم در سرتاسر دنیا هستند که ارتباطات و تراکنش‌ها را تسهیل می‌کنند، مردم را به یکدیگر، به مشاغل، بازارها، دولت و خدمات متصل می‌کنند. همه گیری COVID-19 اهمیت تضمین دستمزد مناسب، ایمنی و سلامت شغلی، دسترسی به حمایت اجتماعی و سایر مزایای اجتماعی برای این کارگران را برجسته کرد. علاوه بر این، تجزیه و تحلیل فوق اهمیت حمایت از این کارگران را از طریق برنامه‌های آموزش مهارت‌های جدید و ارتقاء توانایی‌ها نشان می‌دهد، به طوری که آنها بتوانند برای رویارویی با تغییرات سریع صنعت خود آماده شوند.

تغییر و تحولات روند استخدام در صنعت پست و کوریرو

از سوی دیگر، در چندین کشور اروپایی مانند ایتالیا، صربستان و اسلواکی، خوداشتغالی و اشتغال در شرکت‌های خرد کاهش یافته است، در حالی که اشتغال در شرکت‌های کوچک و متوسط (SMEs) افزایش یافته است؛ شرکت‌هایی که بین ۵ تا ۴۹ نیروی کار دارند. یک توضیح بالقوه برای افزایش سهم SME از اشتغال در برخی کشورها، از دست رفتن سهم بازار بازیگران بزرگ پستی و انتقال آن به شرکت‌های کوچک‌تر است که چابک‌ترند و هزینه‌های پایین‌تری دارند و بسیار قابل اعتماد هستند.

کارکنان مشغول در صنعت پست و کوریرو چه کسانی هستند و مشاغل در این صنعت چگونه تغییر می‌کنند؟

با نگاهی به داده‌های اشتغال در همه کشورهای مورد بررسی، مشاغل کلیدی و روندهای شغلی در صنایع پست و خدمات پیک را به شرح زیر شناسایی می‌شوند. مهم‌ترین دسته‌های کارگران (کارمندان در این مورد) کارگران پشتیبانی دفتری هستند که بیش از نیمی از کارگران صنعت را در برخی کشورها (مانند فرانسه) تشکیل می‌دهند و اپراتورهای ماشین‌آلات و دستگاه‌ها که شامل رانندگان می‌شوند سهم بسیار زیادی از نیروی کار این صنعت (در کشورهای مثل برزیل و مکزیک) را به خود اختصاص داده‌اند. در برخی کشورها (مانند فیلیپین و کلمبیا)، بیشترین سهم از اشتغال صنعت در مشاغل پایه‌ای است؛ پیام‌رسان‌ها، تحویل‌دهندگان بسته‌ها و باربرها هستند.

